

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Yükseköğretim Yaşamına Uyum Düzeylerinin İncelenmesi

Tuncer BÜLBÜL¹ & Meltem ACAR-GÜVENDİR²

ÖZET

Bu araştırmada üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 849 birinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma verileri Pascarella ve Terenzini (1980) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Tuna (2003) tarafından uyarlanan Kurumla Bütünleşme Ölçekleri (KBÖ) ile toplanmıştır. KBÖ ile öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyumları, Tinto'nun (1975) modelindeki kavramlar (akademik ve sosyal uyum, kurumsal ve amaçsal kararlılık) temel alınarak beş boyutta ölçülmeye çalışılmıştır. Sosyal ve akademik uyum kavramlarını çok boyutlu ölçmeye çalışan ölçek, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin sonraki yıllarda da aynı üniversiteye devamlılıklarını yordamaya yardımcı olmaktadır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin üniversiteye uyumları ile ilişkili olan faktörlerin neler olduğunun belirlenmesinde, aşamalı çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma bulguları; üniversitenin ilk yılında, yükseköğretime amaç bağlılıkları düşük olarak gelen, üniversite öncesi iyi bir eğitim almadığını düşünöen, üniversiteye girişi yaş olarak erteleyen, üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olmayan, ailesinin yanında kalmayan, ailede tek çocuk olan, Anadolu lisesi mezunu olan ve erkek öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin düşük olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Sözcükler: Üniversite öğrencisi, Yükseköğretim yaşamı, Akademik uyum, Sosyal uyum.

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2014.41.21>

¹ Doç. Dr. - Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü - tuncerbulbul@trakya.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr. - Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü - meltemacar@gmail.com

GİRİŞ

Yükseköğretim yılları, öğrencilerin gerginlik ve stres yaratan durumlarla karşı karşıya kaldıkları ve bu durumlara özgü yeni problem çözme becerileri ya da davranışlar geliştirip, bu durumlarla baş etmeye çalıştıkları yaşamlarının en önemli geçiş aşamasıdır. Bu yeni dönemde öğrenciler daha önceki bilgilerine ve inançlarına meydan okuyan önemli yeni düşünceleri ve deneyimleri kazanmaktadırlar (Tinto, 1975, 1988; Gerdes & Mallinckrodt, 1994; Tuna, 2003; Briggs, Clark & Hall, 2012). Aile ve yakın arkadaş desteğinin bir anda kesildiği bu dönemde öğrenciler yeni girdikleri yabancı çevreye, en kısa sürede uyum sağlamak zorundadır (Karahana, Sardoğan, Özkamalı & Dicle, 2005a). Bu geçiş aşamasında öğrencilerin; demografik özellikleri, aile yapısı, akademik ve sosyal alanlardaki geçmiş deneyimleri (Tinto, 1975; Cook, 1995; Feenstra, Banyard, Rines & Hopkins, 2001; Thomas, 2002; Bennet, 2003; Chen, 2008), akademik öz yeterlik algısı, benlik saygısı, olgunluk düzeyi, motivasyonu, depresyon ve stres düzeyi (Tinto, 1993; Napoli & Wortman, 1998; Allen, Robbins & Oh, 2008; Chen, 2008) gibi kişisel özellikleri, üniversitedeki öğrenci topluluklarına ve sosyal aktivitelere katılımı, oda arkadaşı, sınıf arkadaşı, öğretim elemanları, okul yöneticileri ve diğer çalışanları gibi kişilerle etkileşimi (Spady, 1970; Tinto, 1975; Terenzini, Lorang & Pascarella, 1981; Tuna, 2003; Pascarella, Terenzini, 2005; Chen, 2008), akademik performansı, eğitimsel beklentileri ya da kariyer beklentileri (Tinto, 1975; Larose & Boivin, 1998; Jackson, Pancer, Pratt & Hunsberger, 2000; Paul & Brier, 2001), öğrenim gördüğü okulun özellikleri, olanakları ve yapısal düzenlemeleri (Tinto, 1975; Pascarella & Chapman, 1983; Pascarella, Smart & Ethington, 1986; Tinto, Russo & Kadel, 1994) gibi birçok faktör öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyumunu etkilemektedir.

Üniversiteye uyum sağlayabilme; akademik başarı, yeteneklerin geliştirilmesi ve yeni becerilerin kazanılması açısından önemli iken; diğer yandan öğrencinin bireysel mutluluğu ve psikolojik sağlığı açısından da belirleyici bir değişkendir (Karahana, Sardoğan, Özkamalı & Dicle, 2005a). Bununla birlikte üniversiteye uyum, öğrencilerin üniversite öğrenimine devam etme veya okul terki kararlarında belirleyici olmaktadır (Spady, 1970; Tinto, 1975, 1993, 1997; Bean, 1980, 1983; Terenzini, Lorang & Pascarella, 1981; Woosley & Miller, 2009). Öğrenci, akademik ve sosyal olarak bu yeni ortama uyum sağlayabilirse ya da üniversite öğrenciye kolay uyum sağlayabileceği ve kendisini geliştirebileceği bir ortam sunabilirse, öğrenci hem üniversite yaşamına daha kolay uyum sağlayacak hem de akademik olarak başarılı olma olasılığı artacaktır. Bu durum aynı zamanda üniversitelere olan bağlılığını artıracığı gibi geleceğe yönelik kariyer hedeflerinde önemli bir rol oynayacaktır (Tinto, 1975, 1987, 1993).

Birçok araştırma sonucu üniversite öğreniminin özellikle ilk yılını öğrencilerin uyum sürecinin en zorlu dönemi olduğunu ortaya koymaktadır (Terenzini & Pascarella, 1977; Alpan, 1992; Wang, Chen, Zhao & Xu, 2006; Sevinç, 2010; Mercan & Yıldız, 2011). Öğrencilerin önemli bir kısmı, yükseköğretim yaşamının ilk yılında, ekonomik sorunlar (Heller, 1997; Desjardins, Ahlburg & McCall, 1999; St. John, Cabrera, Nora & Asker, 2000; Dynarski, 2002; Long, 2004; Mercan & Yıldız, 2011), ev özlemi (Gerdes & Mallinckrodt, 1994; Jennifer & Ria, 2003; Thurber & Walton, 2012), yalnızlık, arkadaş edinememe, motivasyon düşüklüğü (Gerdes & Mallinckrodt, 1994) akademik başarısızlık (Alpan, 1992; Barefoot, 2000; Gifford, Mianzo & Briceño-Perriott, 2006; Mercan & Yıldız, 2011), yaşanılan kente ve sosyo-kültürel ortama uyum sağlayamama, arkadaş ilişkilerinde ve öğretim üyeleri ile olan ilişkilerde sorunlar, barınma ve beslenme sorunları (Alpan, 1992; Karahana, Sardoğan, Özkamalı & Dicle, 2005b; Mercan & Yıldız, 2011; Thurber & Walton, 2012) yaşamaktadır.

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yükseköğretime girmek kadar, yükseköğretim sistemi içinde kalabilmenin ve başarılı olabilmenin zorlukları vardır.

Türkiye’de her yıl milyonlarca öğrenci yükseköğretime girebilmek için önemli bir yarış içine girmektedir. Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) verilerine göre 2012 yılında üniversite sınavına giren toplam 1.938.165 adaydan 865.482’si bir yükseköğretim programına yerleştirilmiştir. Diğer bir deyişle üniversiteye başvuran adayların yaklaşık % 44.6’sı örgün bir yükseköğretim programına girebilmiştir (Bülbül, 2012). Bu nedenle Türkiye’de üniversite yaşamı yetişkin hayatına hazırlanmanın dışında zorlu bir sınav sürecini aşmanın, başarı ölçütünü karşılamanın ve tüm bunların ötesinde saygın bir mesleki kimlik sahibi olmanın yolu olarak da algılanmaktadır (Mercan & Yıldız, 2011). Türkiye’de üniversiteye girmenin güçlüğü nedeniyle öğrencilerin önemli bir kısmının üniversite dışında kalmamak, bir meslek edinmek, yaşamını güvenceye almak gibi nedenlerle tam olarak öğrenim görmek istemedikleri ya da ilgi alanları olmayan bölümlere kayıt yaptırdıkları da bilinen bir gerçektir (Gündoğar, Gül Sallan, Uskun, Demirci & Keçeci, 2007; Şahin, Zoraloğlu & Fırat, 2011). Sadece sınavı kazanabilmek düşüncesiyle bir üniversiteye yerleşmek eğitim-öğretim yılı başladığında göz ardı edilmiş birçok sorunu gençlerin ve ailelerinin karşısına çıkarmaktadır. Bu nedenlerle Türkiye’de eğitim sisteminde üniversiteye başlamak, hem gençler, hem aileler hem de eğitim kurumları için önemli bir dönüm noktası olarak tanımlanmaktadır (Mercan & Yıldız, 2011).

Öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyumu konusu, uluslararası alanyazında (Spady, 1970; Tinto, 1975, 1993, 1997, 2007; Pascarella & Terenzini, 1976, 1980, 2005; Bean, 1980, 1983; Munro, 1981; Terenzini, Lorang & Pascarella, 1981; Pascarella & Chapman, 1983; Pascarella, Smart & Ethington, 1986; Rendon, 1994; Braxton, Bray & Berger, 2000; St. John, Cabrera, Nora & Asker, 2000; Berger, 2001; Morris, 2002; Thomas, 2002) olduğu gibi Türkiye’de de (Alpan, 1992; Özgüven, 1992; Akbalık, 1997, Aktaş, 1997; Aypay, 2003; Tuna, 2003; Ayhan, 2005; Erdoğan, Şanlı & Bekir, 2005; Karahan, Sardoğan, Özkamalı & Dicle, 2005a, 2005b; Şahin & Tunçel, 2008; Aypay, Aypay & Demirhan 2009; Özkan & Yılmaz, 2010; Öztemel, 2010; Sevinç, 2010; Mercan & Yıldız, 2011; Aypay, Sever & Demirhan, 2012; Bayrak Aladağ & Bülbül, 2013; Bülbül, 2012) uzun süredir birçok araştırmaya konu olmuştur.

Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyumlarına yönelik çalışmalar, farklı kuramların etkisiyle ortaya çıkan modeller ve farklı kavramlar altında uzun yıllardır devam etmektedir (Bülbül, 2012). Öğrencilerin yükseköğretim yaşantılarındaki gelişim ve değişimlerini kapsayan modeller veya kuramlar incelendiğinde iki ana sınıflandırma ile karşılaşılmaktadır (Pascarella & Terenzini, 2005). Bunlar; öğrencilerin üniversite yaşantıları boyunca bio-psikososyal gelişim yapısına, doğasına ve uyum süreçlerinin içeriğine önem veren gelişimsel modeller ve okul terki eğiliminde olan öğrencilerin üzerinde odaklanan ve yükseköğretim yaşamının öğrenci üzerindeki muhtemel etkilerini inceleyen (Spady, 1970, 1971; Tinto 1975, 1993, 1997, 2005, 2007; Benn, 1980, 1983; Terenzini, Lorang & Pascarella, 1981; Bean & Metzner, 1985; Braxton, Bray & Berger, 2000; Thomas, 2002; Braxton & Hirschy, 2005) modellerdir. Bu modeller arasında Tinto (1975) tarafından “Öğrenci Uyum Modeli (Student Integration Model ‘SIM’)” adı ile ortaya konan model üniversitelerde birey-örgüt uyumu konusunda yükseköğretimde kuramsal bir temel ve önemli bir araştırma-uygulama alanı açmıştır. Tinto (1975) modelinde bireylerin, yükseköğretim kurumlarına, üniversitedeki performanslarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen çeşitli kişisel özelliklerle (cinsiyet, ırk, yetenek vb.), üniversite öncesi öğrenim deneyimleri (not ortalaması, akademik ve sosyal başarılar vb.) ve aile geçmişleri ile (sosyal statü özellikleri, değer yargıları, beklentiler vb.) geldiklerini savunmaktadır. Daha da önemlisi, bu geçmiş özellikler ve bireysel farklılıklar, eğitimsel beklentilerin ve bireyin beraberinde getirdiği bağlılıklarının gelişimini de etkilemektedir. Amaç ve örgütsel bağlılıkların her ikisi de bireyin üniversite içindeki

deneyimlerinin, hayal kırıklıklarının ve doyum seviyesinin önemli göstergeleridir. Bireysel özellikleri, geçmiş deneyimleri ve bağlılıkları içine alan bu model, bireyin akademik ve sosyal sistemlere uyumunun okula devamı ile doğrudan ilgili olduğunu iddia etmektedir. Tinto özellikle 1997 yılında yaptığı çalışma ile modelinde önemli değişikliklere gitmiştir. Araştırmada öğrenciler üzerinde müfredat paylaşımı ve birlikte öğrenmeyi sağlamayı amaçlayan işbirlikçi bir çalışma programı yürütülmüştür. Tinto bu program sonucunda eğitim kalitesi ve okul bırakma oranlarında sınıf ortamının çok önemli olduğunu ve modelinde daha önce savunduğunun aksine sosyal ve akademik uyumun ayrı ve bağımsız görülemeyeceğini belirtmiştir.

Bu çalışmada öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyumları Tinto'nun (1975) modeline dayalı olarak Pascarella ve Terenzini'nin (1980) ölçek geliştirme çalışmalarında benimsedikleri biçimde akademik uyum; akademik ve entelektüel gelişim, öğretim elemanlarının öğrenci gelişimi ve öğretmeye ilgisi, sosyal uyum; akran grubu ilişkileri, öğretim elemanları ile günlük etkileşimler, örgütsel ve amaçsal bağlılık boyutlarında değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu çerçeveden hareketle bu çalışmanın amacı, üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmada öğrencilerin uyum düzeyleri yaş, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı, üniversiteye gelmeden önce ağırlıklı olarak yaşanan yer, aile gelir durumu, üniversite öncesi alınan eğitimin niteliği, üniversite tercih öncesi ön araştırma, üniversitede sosyal etkinliklere katılım, üniversitede ikamet edilen yer, üniversite öğrenimine devam etmekten duyulan memnuniyet değişkenlerine göre ele alınmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Desni

Araştırma, ilişkisel araştırma modeli içerisinde yer alan korelasyon türü ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel araştırmalardan korelasyon türü ilişki aramalarda değişkenlerin birlikte değişip değişmedikleri, birlikte bir değişim varsa, bunun nasıl olduğu öğrenilmeye çalışılır (Karasar, 2012). Bu araştırmalarda neden sonuç ilişkisinden çok değişkenlerin birlikte değişimleri incelenir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2008).

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evrende toplam 1060 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada örneklem alınmamış evrenin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılabilen 980 öğrenciye ölçek uygulanmış, geri dönen ölçeklerden eksik ve hatalı olanlar ayıklandıktan sonra toplam 849 ölçek değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan 849 öğrencinin % 69.4'ü (589) kız, % 30.6'sı (260) ise erkek öğrencidir. Öğrencilerin % 38'i (327) 17-19, % 57.4'ü (494) 20-23, % 2.4'ü (21) 24-27 ve % 0.8'i (7) 27-üstü yaş aralığındadır. Öğrencilerin % 56.3'ü (478) ilköğretim, % 14.8'i (126) yabancı diller, % 12.6'sı (107) özel eğitim, % 6.2'si (53) güzel sanatlar, % 5.8'i (49) bilgisayar ve öğretim teknolojileri, % 4.2'si (36) ise Türkçe eğitimi bölümünde öğrenim görmektedirler.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada Pascarella ve Terenzini (1980) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Tuna (2003) tarafından uyarlanan Kurumla Bütünleşme Ölçekleri (KBÖ) kullanılmıştır. KBÖ ile öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyumları, Tinto'nun (1975) modelindeki kavramlar (akademik ve sosyal uyum, kurumsal ve amaçsal kararlılık) temel alınarak beş boyutta ölçülmeye çalışılmıştır. Sosyal ve akademik uyum kavramlarını çok boyutlu ölçmeye çalışan ölçek, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin sonraki yıllarda da aynı üniversiteye devamlılıklarını yordamaya yardımcı olmaktadır. Ölçek ayrıca üniversitelerden öğrencilerin ayrılma oranlarıyla ilişkili olarak kaynakların harcanmasını azaltmakla ilgilenen karar verici merciler için önemli önerilerin ortaya çıkarılmasına olanak sağlamaktır (Pascarella & Terenzini, 1980). Ölçeğin özgün formu için yürütülen iki ayrı geçerlik ve güvenirlik çalışmalarından (Pascarella & Terenzini, 1980; Terenzini, Lorang & Pascarella, 1981) elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları .69 ile .84 arasında değişmektedir. Alt boyutlara göre iç tutarlık katsayıları; Akran Grubu İlişkileri (AGİ), .84 ve .84; Öğretim Elemanlarıyla Günlük Etkileşimler (ÖEGE), .83 ve .83; Öğretim Elemanlarının Öğrenci Gelişimi ve Öğretmeye İlgisi (ÖEÖGÖİ), .82 ve .71; Akademik ve Entelektüel Gelişim (AEG), .74 ve .69; Kurumsal ve Amaçsal Kararlılık (KAK), .71 ve .58'dir. Ayrıca yapılan açımlayıcı faktör analizi toplam varyansın birinci çalışmada % 44.4'ünü ve ikinci çalışmada % 44.6'sını açıklayan beş faktörlü bir yapı çıkartmıştır. Tuna (2003) tarafından yapılan ölçeğin uyarlama çalışması sonucunda yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında ölçeklerin elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları .75 ile .80 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Alt boyutlara göre, AGİ, .78; ÖEGE, .80; ÖEÖGÖİ, .79; AEG, .78; KAK, .75 olarak bulunmuştur. Ayrıca beş ölçek arasındaki korelasyonlar oldukça düşük çıkmıştır, değerler .11 ile .46 arasında değişmektedir. Bu çalışmada elde edilen verilerin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları ise alt boyutlara göre, AGİ, .79; ÖEGE, .81; ÖEÖGÖİ, .52; AEG, .82; KAK, .44 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada üniversite birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyumları ile ilişkili olan faktörlerin neler olduğunun belirlenmesinde, aşamalı çoklu regresyon (Stepwise Multiple Regression) analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma için kullanılan Kurumla Bütünleşme Ölçeği'nde öğrencilerin kuruma uyum durumları beş boyutta incelendiğinden çoklu regresyon analizi her bir boyuttan elde edilen puanlar için ayrı ayrı yapılmıştır. Yordayıcı değişkenlerin tümü ise süresiz değişkenlerden oluşmaktadır. Regresyon analizinde yordanan ve yordayıcı değişkenlerin en az eşit aralık ölçeğinde ölçülen sürekli değişken olmaları ve normal dağılım göstermeleri gerekmektedir (Tabachnick & Fidell, 2001). Ancak bazı durumlarda yordanan değişkenle ilişkili olan sınıflama ölçeğinde yordayıcı değişkenler belirlenmek istenebilir. Analizde sınıflamalı değişken, düzeylerinden biri dışta bırakılarak düzey sayısının bir eksiği (G-1) kadar üretilen ve "dummy" değişken olarak isimlendirilen yeni yapay değişken oluşturulur. Bu yeni değişkenlerden birinin yordanan değişken ile manidar bir ilişkiye sahip olması, ilgili yordayıcı değişkenin yordanan değişken ile ilişkili olduğu şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2005). Çalışmada yer alan süresiz değişkenler çoklu regresyon analizine dahil edilirken "dummy değişken" olarak eklenmiştir. Dummy değişkenlere ilişkin kodlamalar aşağıda yer almaktadır.

Öğrencinin yaş değişkeni, 17-19, 20-23, 24-27, 27-üstü olarak dört kategoride ele alınmıştır. 27-üstü kategorisi "0" olarak, cinsiyet değişkeninde ise erkek kategorisi "0" olarak kodlanarak dummy değişken üretilmiştir.

Öğrencinin öğrenim gördüğü lise türü, genel lise, Anadolu lisesi, fen lisesi, mesleki-teknik lise ve diğer liseler olarak beş kategoride ele alınmıştır. Diğer lise kategorisi "0" şeklinde kodlanarak dummy değişken yapılmıştır. Öğrencinin öğrenim gördüğü bölüm kategorisi ilköğretim, güzel sanatlar, yabancı diller, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE), Türkçe eğitimi ve özel eğitim bölümü olarak altı kategoride ele alınmıştır. Özel eğitim kategorisi "0" kodlanmış ve dummy değişken yapılmıştır.

Anne-baba eğitim durumu değişkeni, ilköğretim, lise, lisans ve lisansüstü olarak dört kategoride ele alınmış ve lisansüstü kategorisi "0" kodlaması ile dummy değişken yapılmıştır. Kardeş sayısı ise tek çocuk, 1, 2, 3, 4 ve üstü olmak üzere beş kategoride ele alınmış ve 4 ve üstü dummy değişken olarak atanmıştır.

Öğrencinin üniversiteye gelmeden önce ağırlıklı olarak yaşadığı yerleşim yeri değişkeni, köy, belde, ilçe ve il olarak dört kategoride ele alınmış ve il değişkeni "0" kodlaması ile dummy değişken olarak kodlanmıştır.

Ailenin gelir durumu değişkeni, asgari ücret, 801 ve 250 TL, 2500 ve üstü olarak üç kategoride ele alınmış ve 2500 ve üstü kategorisi "0" şeklinde kodlanarak dummy değişken yapılmıştır.

Üniversite öncesi iyi bir eğitim aldığını düşünme, üniversiteye gelmeden önce ön bir araştırma yapma ve üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olma değişkenleri, evet, kısmen ve hayır şeklinde üç kategoride ele alınmış ve hayır kategorisi "0" kodlaması ile dummy değişken atanmıştır. Sosyal faaliyetlere katılım değişkeni ise evet ve hayır olarak ele alınmış ve hayır kategorisi "0" olarak kodlanmış ve dummy değişken yapılmıştır.

Şuan ikamet edilen yer değişkeni devlet yurdu, özel yurt, öğrenci evi, öğrenci pansiyonu ve aile ile birlikte yaşama olarak beş kategoride ele alınmış ve aile ile birlikte yaşama değişkeni "0" kodlanarak dummy değişken yaratılmıştır.

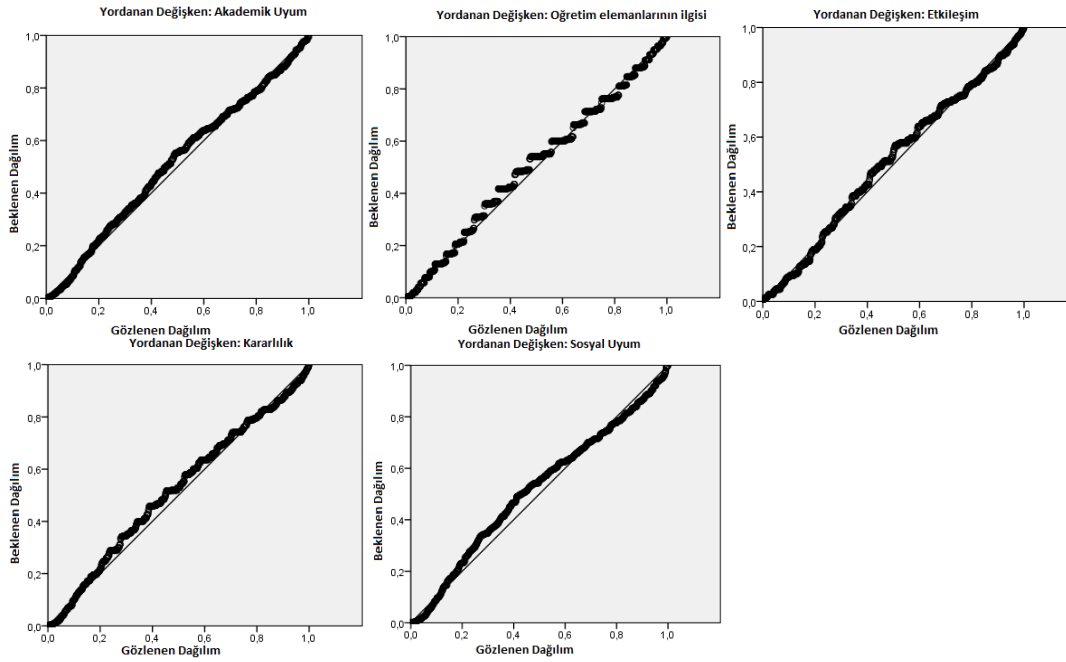
Çoklu regresyon analizinin varsayımlarından biri, yordanan değişkenlere ait puanların normal dağılım göstermesidir (Tabachnick & Fidell, 2001; Büyüköztürk, 2005). Bu varsayıma ilişkin sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Puanlara ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri

	N	Çarpıklık	Basıklık
Akademik Uyum	849	-.403	-.279
Öğretim Elemanlarının İlgisi	849	-.230	.243
Sosyal Uyum	849	-.674	.622
Etkileşim	849	.051	.982
Kararlılık	849	-.546	.297

Standart normal dağılımda çarpıklık ve basıklık katsayıları sıfırdır. Bu değerlerin -1 ile +1 arasında kalması, dağılımın normal dağılımdan aşırı derece sapmadığını göstermektedir (Mertler & Vannatta, 2005). Tablo 1 incelendiğinde ölçeğe ait alt boyut puanlarının çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile +1 arasında olduğu görülmektedir. Bu durumda puanların normal dağılımdan sapma göstermediği söylenebilir.

Çoklu regresyon analizinin bir diğer varsayımı yordanan değişken ile yordayıcı değişken arasında doğrusal bir ilişkinin olması gerektiği ve yordayıcı değişkenler arasında çoklu bağlantı (multi-colinearity) probleminin olmamasıdır (Özdamar, 1999; Tabachnick & Fidell, 2001). Öncelikle doğrusallık varsayımına ilişkin elde edilen grafikler verilmiştir.

Grafik 1. Doğrusallık varsayımına ilişkin grafikler

Grafik 1’de görüldüğü gibi yordanan ve yordayıcı değişkenler arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olup olmadığını belirlemek için değişkenler arasındaki basit korelasyon değerleri incelenebildiği gibi, varyans artış faktörlerinin, tolerans değerlerinin ve koşul sayısının hesaplanması yoluna da gidilebilir (Field, 2005; Mertler & Vannata, 2005). Yordayıcı değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olup olmadığını belirlemek için değişkenlere ait tolerans değeri, varyans büyütme faktörü ve durum indeksi değerleri hesaplanmış ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Ölçeğin her bir alt boyutunda değişkenlere ilişkin çoklu bağlantılılığa ait değerler

	Tolerans Değerleri	Varyans Artış Faktörü (VIF)	Durum İndeksi (CI)
Akademik Uyum	.678 -.995	1.005 -1.475	1.000- 5.613
Öğretim Elemanlarının İlgisi	.569-.998	1.002-1.759	1.000- 5.112
Etkileşim	.683-.983	1.018-1.464	1.000- 3.972
Kararlılık	.747-.985	1.015-1.339	1.000- 6.198
Sosyal Uyum	.580-.986	1.014-1.728	1.000- 7.002

Ölçeğin tüm alt boyutlarına ilişkin değişkenler arasında çoklu bağlantılılık durumuna bakıldığında; tolerans değerlerinin tümünün 0.10’dan büyük olduğu görülmektedir. Field (2005) ile Mertler ve Vannatta’ya (2005) göre tolerans değerinin 0.10’dan büyük olması çoklu bağlantı probleminin olmadığını göstermektedir. Varyans artış faktörü (VIF) değerlerinin de 10’dan büyük olması çoklu bağlantı problemini gösterir (Albayrak, 2005), değişkenlere ait değerler 10’dan küçüktür. Son olarak durum indeksi (CI) değeri incelendiğinde, değerlerin düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu değerlerin 10’dan küçük olması düşük düzeyde, 10 ile 30 arasında olması orta düzeyde, 30’dan büyük olması ise yüksek düzeyde çoklu bağlantı probleminin göstergesidir (Gujarati, 1995 Akt: Albayrak, 2005). Bu durumda yordayıcı değişkenler arasında çoklu bağlantılılık bulunmamaktadır. Çalışmadan elde edilen istatistiklerin manidarlık testinde asgari .05 düzeyi esas alınmıştır.

BULGULAR

Ölçeğin her bir alt boyutu ile yordayıcı değişkenler arasında ilişkinin varlığını sınamak için öncelikle tüm yordayıcı değişkenler (Öğrencinin yaşı, cinsiyeti, öğrenim gördüğü lise türü, bölümü, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı, üniversiteye gelmeden önce ağırlıklı olarak yaşadığı yerleşim yeri, ailenin gelir durumu, üniversite öncesi iyi bir eğitim aldığını düşünme, üniversiteye gelmeden önce ön bir araştırma yapma, üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olma ve şuan ikamet edilen yer) aşamalı çoklu regresyon analizine dâhil edilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 3. Ölçeğin akademik ve entelektüel gelişim (AEG) alt boyutuna ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	15.860		40.098	.000		
Memnun olma, X ₁	2.764	.291	7.534	.000	.252	.240
Kısmen memnun olma, X ₂	.842	.089	2.411	.016	.083	.077
Türkçe eğitimi bölümü, X ₃	1.093	.095	2.970	.003	.102	.094
Yabancı diller eğitimi bölümü, X ₄	1.674	.121	3.661	.000	.125	.116
Araştırma yapma, X ₅	1.996	.174	4.542	.000	.155	.144
Kısmen araştırma yapma, X ₆	1.560	.156	4.245	.000	.145	.135
Anadolu Lisesi, X ₇	-.910	-.089	-2.755	.006	-.095	-.088
17-19 yaş, X ₈	.680	.067	2.015	.044	.069	.064

R²=0.150 F=18.521 sd=8;840 p=0.000
AEG Puanı= 15.860+2.764 X₁+0.842 X₂+1.093 X₃+1.674 X₄+1.996 X₅+1.560 X₆-0.910 X₇+0.680 X₈

Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre sekiz değişken, öğrencilerin kurumla bütünleşme ölçeğinin AEG alt boyutu puanları ile manidar bir ilişki göstermektedir. Ayrıca sekiz değişken birlikte akademik uyum puanındaki toplam varyansın yaklaşık % 15'ini açıklamaktadır (R²=0.150; p<.01).

Standardize edilmiş regresyon katsayılarına bakıldığında bu sekiz yordayıcı değişkenin AEG puanları üzerindeki görece önem sırası; üniversiteye devam etmekten memnun olma, ardından üniversite hakkında ön bir araştırma yapma ve kısmen araştırma yapma, yabancı diller eğitimi bölümünde okuma, Türkçe eğitimi bölümünde okuma, üniversiteye devam etmekten kısmen memnun olma, Anadolu lisesinden mezun olma ve 17-19 yaşında olma değişkenleri izlemektedir.

İkili ve kısmi korelasyon katsayılarına göre, AEG puanı ile ilişkili olan sekiz değişkenden en yüksek ilişkiye sahip olan değişken üniversiteye devam etmekten memnun olma (r=0.252), en düşük ilişkiye sahip olan değişken ise 17-19 yaşında olma (r=0.069) değişkenidir. Değişkenlerin diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyon değerleri; üniversiteye devam etmekten memnun olmak için r=0.240, 17-19 yaşında olma için r=0.064 olarak hesaplanmıştır. Bu değişkenlerden sadece Anadolu Lisesi değişkeni akademik uyum puanı ile negatif yönde bir ilişkiye sahiptir (r=-0.095).

Sonuç olarak; üniversite hakkında araştırma yapan ve kısmen araştırma yapan, yabancı diller ve Türkçe eğitimi bölümünde okuyan, üniversiteye devam etmekten memnun olan ve kısmen memnun olan, yaşı 17-19 olan öğrencilerin AEG alt boyutu puanları diğerlerine göre daha yüksektir. Buna karşın Anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin AEG alt boyutu puanları diğerlerine göre daha düşüktür.

Tablo 4. Ölçeğin öğretim elemanlarının öğrenci gelişimi ve öğretmeye ilgisi (ÖEÖGÖİ) alt boyutuna ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	8.723		50.234	.000		
Memnun olma, X ₁	.328	.077	2.265	.024	.078	.077
Kısmen iyi eğitim aldığını düşünme, X ₂	.729	.165	3.789	.000	.129	.128
İyi eğitim aldığını düşünme, X ₃	.719	.139	3.099	.002	.106	.105
Anadolu Lisesi, X ₄	-.365	-.080	-2.256	.024	-.077	-.076
Türkçe eğitimi bölümü, X ₅	.373	.073	2.143	.032	.074	.073
R ² =.035 F=6.041 sd=5;843 p=.000						
ÖEÖGÖİ Puanı= 8.723+0.328 X ₁ +0.729 X ₂ +0.719 X ₃ -0.365 X ₄ +0.373 X ₅						

Çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre beş değişken, öğrencilerin kurumla bütünleşme ölçeğinin ÖEÖGÖİ alt boyutu puanları ile manidar bir ilişki göstermektedir. Ayrıca beş değişken birlikte akademik uyum puanındaki toplam varyansın yaklaşık % 4'ünü açıklamaktadır (R²=.035; p<.01).

Standardize edilmiş regresyon katsayılarına göre bu beş yordayıcı değişkenin yordanan değişken üzerindeki görece önem sırası; üniversite öncesi kısmen iyi bir eğitim aldığını düşünme, ardından üniversitede iyi bir eğitim aldığını düşünme, Anadolu Lisesi mezunu olma, üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olma ve Türkçe eğitimi bölümünde okuma değişkenleri izlemektedir.

Ölçeğin ÖEÖGÖİ alt boyutu ile ilişkili olan beş değişkenin ikili ve kısmi korelasyon katsayılarına göre, öğretim elemanlarının ilgisi puanı ile ilişkili olan beş değişkenden en yüksek ilişkiye sahip olan değişken üniversitede kısmen iyi bir eğitim aldığını düşünme (r=.129), en düşük ilişkiye sahip değişken ise Türkçe eğitimi bölümünde okumadır (r=.074). Değişkenlerin diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyon değerleri; üniversitede kısmen iyi bir eğitim aldığını düşünme için r=.128, Türkçe eğitimi bölümünde okuma için r=.073 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak; üniversite öncesinde kısmen ve iyi bir eğitim aldığını düşünen, üniversitedeki öğrenimine devam etmekten memnun olan ve Türkçe eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin ÖEÖGÖİ alt boyutu puanları diğerlerine göre daha yüksektir. Buna karşın Anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin ÖEÖGÖİ alt boyutu puanları diğerlerine göre daha düşüktür.

Tablo 5. Ölçeğin akran grubu ilişkileri (AGİ) alt boyutuna ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	16.137		50.680	.000		
Memnun olma, X ₁	1.537	.249	6.516	.000	.219	.214
Kısmen memnun olma, X ₂	.758	.123	3.236	.001	.111	.106
17-19 yaş, X ₃	.704	.107	3.093	.002	.106	.102
Tek çocuk olma, X ₄	-1.083	-.084	-2.551	.011	-.088	-.084
Öğrenci evi, X ₅	-.677	-.094	-2.710	.007	-.093	-.089
Özel yurt, X ₆	-.700	-.087	-2.513	.012	-.086	-.083
Yabancı diller eğitimi bölümü, X ₇	1.042	.116	3.388	.001	.116	.111
Anadolu Lisesi, X ₈	-.932	-.139	-3.229	.001	-.111	-.106
Genel lise, X ₉	-.647	-.099	-2.302	.022	-.079	-.076
R ² =.095 F=9.816 sd=9;839 p=.000						
AGİ Puanı=16.137+1.537 X ₁ +0.758 X ₂ +0.704 X ₃ -1.083 X ₄ -0.677 X ₅ -0.700 X ₆ +1.042 X ₇ -0.932 X ₈ -0.647 X ₉						

Öğrencilerin kurumla bütünleşme ölçeğinin AGİ alt boyutu puanları ile yordayıcı değişkenlerden dokuz değişken manidar bir ilişki göstermektedir. Ayrıca dokuz değişken birlikte sosyal uyum puanındaki toplam varyansın yaklaşık % 10'unu açıklamaktadır ($R^2=.095$; $p<.01$).

Standardize edilmiş regresyon katsayılarına göre bu dokuz yordayıcı değişkenin yordanan değişken üzerindeki görece önem sırası; üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olma, Anadolu lisesi mezunu olma, üniversiteye devam etmekten kısmen memnun olma, yabancı diller eğitimi bölümünde okuma, 17-19 yaşında olma, genel lise mezunu olma, öğrenci evinde ikamet etme, özel yurttan kalma ve tek çocuk olma değişkenleri izlemektedir.

Ölçeğin AGİ alt boyutu ile ilişkili olan beş değişkenin ikili ve kısmi korelasyon katsayılarına göre, öğretim elemanlarının ilgisi puanı ile ilişkili olan beş değişkenden en yüksek ilişkiye sahip olan değişken üniversiteye devam etmekten memnun olma ($r=.219$), en düşük ilişkiye sahip olan değişken ise genel liseden mezun olma ($r=-.079$) değişkenidir. Değişkenlerin diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyon değerleri; üniversiteye devam etmekten memnun olma için $r=0.214$, genel liseden mezun olma için $r=-.076$ olarak hesaplanmıştır.

Sonuç olarak; üniversiteye devam etmekten hem memnun hem de kısmen memnun olan, 17-19 yaşında, yabancı diller eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin AGİ alt boyutu puanları diğerlerine göre daha yükseken, tek çocuk olan öğrenci evinde ve özel yurttan kalan, genel lise ve Anadolu lisesi mezunu olan öğrencilerin AGİ alt boyutu puanları diğer öğrencilere göre daha düşüktür.

Tablo 6. Ölçeğin öğretim elemanlarıyla günlük etkileşimler (ÖEGE) alt boyutuna ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	12.858		42.641	.000		
Yabancı diller eğitimi bölümü, X ₁	2.841	.209	6.265	.000	.211	.205
Memnun olma, X ₂	1.097	.117	3.403	.001	.117	.111
Güzel sanatlar eğitimi bölümü, X ₃	2.155	.109	3.266	.001	.112	.107
Anne eğitim (lisans), X ₄	2.072	.081	2.458	.014	.084	.080
BÖTE, X ₅	1.765	.086	2.609	.009	.090	.085
Kısmen araştırma yapma, X ₆	1.223	.124	3.296	.001	.113	.108
Araştırma yapma, X ₇	1.401	.124	3.126	.002	.107	.102
R ² =.102 F=13.690 sd=7;841 p=.000						
ÖEGEPuanı=12.858+2.841 X ₁ +1.097 X ₂ +2.155 X ₃ +2.072 X ₄ +1.765 X ₅ +1.223 X ₆ +1.401 X ₇						

Öğrencilerin kurumla bütünleşme ölçeğinin ÖEGE alt boyutu puanları ile yedi yordayıcı değişken manidar bir ilişki göstermektedir. Yedi değişken birlikte etkileşim puanındaki toplam varyansın yaklaşık % 10'unu açıklamaktadır ($R^2=.102$; $p<.01$).

Standardize edilmiş regresyon katsayılarına göre yedi yordayıcı değişkenin yordanan değişken üzerindeki görece önem sırası; yabancı diller eğitimi bölümünde okuma, üniversiteye gelmeden önce üniversite hakkında ön bir araştırma yapma, üniversiteye devam etmekten memnun olma, güzel sanatlar bölümünde okuma, bilgisayar eğitimi ve teknoloji eğitimi bölümünde okuma, annesinin lisans eğitimine sahip olması değişkenleri izlemektedir.

Ölçeğin ÖEGE alt boyutu ile ilişkili olan yedi değişkenin ikili ve kısmi korelasyon katsayılarına göre, etkileşim puanı ile ilişkili olan yedi değişkenden en yüksek ilişkiye sahip

olan değişken yabancı diller eğitimi bölümünde okumayken ($r=.211$), en düşük ilişkiye sahip olan değişken ise annenin lisans eğitimine sahip olması ($r=.084$) değişkenidir. Değişkenlerin diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyon değerleri yabancı diller eğitimi bölümünde okumak için $r=.205$, annenin lisans eğitimine sahip olması için $r=.080$ olarak hesaplanmıştır.

Sonuç olarak; yabancı diller eğitimi, güzel sanatlar eğitimi, bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümünde okuyan, üniversiteye devam etmekten memnun olan, üniversiteye gelmeden önce üniversite ile ilgili araştırma yapan, annesi lisans mezunu olan öğrencilerin ÖEGE alt boyutu puanları diğerlerine göre daha yüksektir.

Tablo 7. Ölçeğin kuramsal ve amaçsal kararlılık (KAK) alt boyutuna ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	21.724		68.419	.000		
Memnun olma, X ₁	1.900	.285	7.466	.000	.249	.246
Kısmen memnun olma, X ₂	.915	.138	3.612	.000	.124	.119
Cinsiyet, X ₃	.705	.093	2.825	.005	.097	.093
801 ve 2500 TL, X ₄	-.490	-.071	-2.135	.033	-.073	-.070
Devlet yurdu, X ₅	-.579	-.076	-2.272	.023	-.078	-.075
Belde, X ₆	1.055	.070	2.095	.036	.072	.069

R²=.086 F=13.259 sd=6;842 p=.000
Kararlılık Puanı=21.724+1.900 X₁+0.915 X₂+0.705 X₃-0.490 X₄-0.579 X₅+1.055 X₆

Öğrencilerin kurumla bütünleşme ölçeğinin KAK alt boyutu puanları ile altı yordayıcı değişken manidar bir ilişki göstermektedir. Altı değişken birlikte kararlılık puanındaki toplam varyansın yaklaşık % 9'unu açıklamaktadır (R²=.086; p<.01).

Standardize edilmiş regresyon katsayılarına göre altı yordayıcı değişkenin yordanan değişken üzerindeki görece önem sırası; üniversiteye devam etmekten memnun olma, üniversiteye devam etmekten kısmen memnun olma, kız olma, devlet yurdunda ikamet etme, ailesinin gelir durumu 801-2500 TL olması, üniversiteye kayıt yaptırmadan önce beldede yaşama değişkenleri izlemektedir.

Ölçeğin KAK alt boyutu ile ilişkili olan altı değişkenin ikili ve kısmi korelasyon katsayılarına göre, etkileşim puanı ile ilişkili olan altı değişkenden en yüksek ilişkiye sahip olan değişken üniversiteye devam etmekten memnun olmayken ($r=.249$), en düşük ilişkiye sahip olan değişken ise yerleşim biriminin belde olmasıdır ($r=.072$). Değişkenlerin diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyon değerleri; üniversiteye devam etmekten memnun olma değişkeni için $r=.246$, yerleşim biriminin belde olması için ise $r=.069$ olarak hesaplanmıştır. Ailesinin gelir durumu 801-2500 TL ($r=.073$) ve devlet yurdunda ikamet etme ($r=.078$) değişkenlerinin kararlılık puanı ile ilişkisi negatif yöndedir.

Sonuç olarak; üniversiteye devam etmekten memnun, üniversiteden önce ağırlıklı olarak beldede yaşayan ve kız öğrencilerin KAK alt boyutu puanları diğerlerine göre daha yüksekken, ailesinin gelir durumu 801-2500 TL olan ve devlet yurdunda kalan öğrencilerin KAK alt boyutu puanları diğer öğrencilere göre daha düşüktür.

Ölçeğin beş alt boyutu için yapılan regresyon analizi sonucunda elde edilen regresyon katsayılarının manidarlığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde bütün değişkenlerin .05 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Ayrıca her alt boyut için kurulan regresyon modellerinin manidarlığına ilişkin yapılan varyans analizi sonuçlarına

göre kurulan modeller manidar bulunmuştur ($F_{(8;840)} = 18.521$; $F_{(5;843)} = 6.041$; $F_{(9;839)} = 9.816$; $F_{(7;841)} = 13.690$; $F_{(6;842)} = 13.259$; $p < .05$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyumları yaş, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı, üniversiteye gelmeden önce ağırlıklı olarak yaşanan yer, aile gelir durumu, üniversite öncesi alınan eğitimin niteliği, üniversite tercihi öncesi ön araştırma, üniversitede sosyal etkinliklere katılım, üniversitede ikamet edilen yer, üniversite öğrenimine devam etmekten duyulan memnuniyet değişkenlerine göre incelenmiştir.

Araştırma bulguları; üniversite öncesi iyi bir eğitim aldığını düşünen öğrencilerin akademik uyum düzeylerinin üniversite öncesi iyi bir eğitim aldığını düşünmeyenlere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Tinto (1975) geliştirdiği modelde özellikle lisedeki akademik başarının gelecekteki üniversite performansında önemli bir belirleyici olduğunu savunmaktadır. Ayrıca, lisenin olanakları ve öğretim kadrosu gibi özellikler de üniversitedeki akademik performansı ve okula devamı etkilemektedir. Çünkü okulun özellikleri doğrudan ya da dolaylı olarak, bireyin beklentilerini, motivasyonunu ve hedeflerini; dolayısıyla da amaç bağlılığını etkilemektedir. Benzer biçimde McKenzie ve Schweitzer'in (2001) Avustralya'da üniversite birinci sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmanın sonuçları, geçmişten gelen akademik başarının, üniversiteye uyumun en önemli belirleyicisi olduğunu ortaya koymuştur. DiPietro ve Cuttillo'nun (2007) İtalya'da üniversite öğrencilerinin okul terki nedenlerini ortaya koymayı amaçladıkları araştırmanın sonuçları; yüksek lise başarısı gösteren öğrencilerin üniversiteye girmeye daha fazla, okulu bırakmaya daha az yakın olduklarını ortaya koymuştur. Arulampalam, Naylor ve Smith (2004) tıp öğrencileri ile gerçekleştikleri araştırmada; üniversite öncesi alınan eğitimin niteliğine bağlı olarak ortaya çıkan akademik hazır bulunmanın öğrencilerin okuldan ayrılmaları üzerinde büyük bir etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Üniversite öncesi yüksek notlarla yeterliliklerini tamamlayan öğrenciler üniversiteyi bırakmaya daha az eğilimli olmaktadır. Araştırmacılar, bu öğrencilerin büyük olasılıkla, üniversiteye başlamadan önce daha başarısız olan öğrencilere oranla okula devam etmeye ve okulu bitirmeye daha yatkın olacakları görüşündedirler. D'Hombres (2007), ortaöğretim sonunda elde edilen not ortalamasıyla, okulu bırakma kararı arasında olumsuz bir ilişki bulmuştur. Ayrıca ortaöğretimde sene tekrarı yapan öğrenciler üniversitede okulu bırakmaya daha eğilimli olmaktadır. Bülbül ise (2012) okul terki yaşayan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada, okul terki yaşamış öğrencilerin çoğunun üniversite öncesi aldıkları eğitimin niteliğini yeterli düzeyde gördükleri, üniversite öncesi akademik uyum konusunda sorunlar yaşamadıkları ancak sosyal uyum konularında çeşitli sorunlar yaşadıklarını tespit etmiştir. Bu nedenlerle Allen, Robbins, Casillas ve Oh'un (2008) belirttiği gibi yükseköğretim yaşamına yetersiz akademik hazırlıkla geldiği düşünülen veya bu anlamı ile motivasyonu düşük olan öğrencilerin ya da kendini sosyal olarak yalnız hisseden öğrencilerin ilk yıllarındaki akademik ortama iyi hazırlanmalarını sağlayacak öğrenci uyum ve destek programları geliştirilmelidir.

Araştırma bulguları; üniversiteye gelmeden önce üniversite hakkında ön bir araştırma yapan öğrencilerin akademik ve sosyal uyum düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Üniversiteye giriş öncesi yapılacak olan ön araştırma öğrencinin öğrenim göreceği üniversite hakkında olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca böyle bir araştırma sayesinde öğrenci ile kurum arasında üniversiteye giriş öncesinde

gerçekleştirilecek etkileşim, örgütsel bağlılık geliştirme ve beklentilerin şekillenmesine katkıda bulunabilecektir (Yorke & Thomas, 2003). Bülbül'ün (2012) yaptığı araştırmaya katılan öğrencilerin çok azının bölüm seçimi kararını verirken öğrenim görülecek üniversite ve bölümün özellikleri gibi belirli boyutlarda bir ön araştırma gerçekleştirdiklerini belirtmeleri böyle bir araştırma yapmanın üniversiteye uyum konusundaki önemini vurgular niteliktedir.

Araştırma bulguları; kız öğrencilerin, örgütsel ve amaçsal bağlılık düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunu ortaya koymuştur. Ancak alanyazında yer alan bazı araştırmalarda (Kızıltan, 1994; Şahin & Tuncel, 2008; Aypay, Aypay & Demirhan, 2009; Öztemel, 2010) üniversiteye devam eden erkek öğrencilerin kişisel ve genel uyum düzeylerinin kızlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Öztemel (2010) Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin uyum düzeylerini incelediği araştırmasında erkek öğrencilerin kişisel uyum düzeylerinin kız öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kızıltan (1994) erkek öğrencilerin kişisel ve genel uyum düzeylerinin kızlardan, kızların sosyal uyum düzeylerinin ise erkeklerden daha yüksek olduğunu saptamıştır. Aypay, Aypay ve Demirhan (2009), erkek öğrencilerin öğretim elemanlarıyla sosyal ilişkiler geliştirme konusunda kız öğrencilere göre daha başarılı olduklarını belirlemişlerdir. Aypay'ın (2003) yaptığı çalışmada kız öğrencilerin genel olarak, üniversitenin ölçme ve değerlendirme süreci konusunda erkek öğrencilere göre daha olumlu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın alanyazında yer alan bazı araştırmalarda ise (Aktaş, 1997; Sun Seleşik, 2009; Mercan & Yıldız, 2011; Bayrak Aladağ & Bülbül, 2013) üniversite öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur.

Araştırma bulguları; yaşı 17-19 arasında olan öğrencilerin akademik ve entelektüel gelişim düzeylerinin ve akran grubu ilişkilerinin yaşı daha büyük olan öğrencilere göre daha olumlu olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç üniversite öğrenimine genç yaşta başlayan öğrencilerin daha az akademik ve sosyal uyum sorunları yaşadıkları biçiminde yorumlanabilir. Smith ve Naylor da (2001) benzer biçimde yaşı büyük olan üniversite öğrencilerinin sosyal çevrelerine daha az uyum sağladıklarını belirtmektedirler. Bruinsma (2003) ise, yaş ile başarı arasındaki ilişkiyi değerlendirmiş ve genç öğrencilerin daha iyi performans gösterdiklerini savunmaktadır. Benzer biçimde Bennet (2003) Londra'daki bir üniversitenin İşletme Fakültesinde gerçekleştirdiği araştırmasında okula geç başlama ile düşük akademik başarıyı ilişkili bulmuştur. Alanyazında yer alan birçok çalışma sonucu da (Bennet, 2003; Arulampalam, Naylor & Smith, 2004; Wolff, 2006 Akt: Van Stolk, Tiessen, Clift & Levitt, 2007; Lassibille & Gómez; 2008; Araque, Roldán & Salguero, 2009) bu görüşleri destekler nitelikte üniversiteye daha geç yaşlarda başlayanlarda uyum sorunlarının daha fazla olduğunu ve dolayısıyla bu öğrencilerde okul terki oranının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte yaş değişkenine göre uyum konusunda Öztemel (2010) kişisel, sosyal ve genel uyumda, 26 ve yukarı yaş grubundaki öğrencilerin uyum düzeylerinin daha küçük yaş gruplarından daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Mercan ve Yıldız (2011) ise yaş değişkeni ile uyum düzeyi arasında bir ilişkiye rastlamamışlardır.

Araştırma bulguları; üniversiteye devam etmekten memnun olan öğrencilerin akademik ve sosyal uyum düzeylerinin ve yine örgütsel ve amaçsal bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Üniversite öğrencilerinin üniversiteden çeşitli düzeylerde akademik, sosyal, kültürel, sportif vb. beklentileri vardır. Üniversiteye ilişkin yüksek beklentilerine karşılık, karşılaştıkları duruma ilişkin algılarının düzeyi düşüğe bunun o oranda üniversite yaşamına karşı güdüsüzleşmelerine ve başarı düzeylerinin

düşmesine yol açacağını kabul etmek gerekir (Şahin, Zoraloğlu & Fırat, 2011). Albuquerque (2008), öğrencileri bölüme devam etme ya da etmeme isteklerine göre gruplandırdığında, bölümünden ayrılmak isteyen öğrencilerin, ilk yarıyıldan ve yaşamlarından memnun olmayan öğrenciler olduğunu tespit etmiştir. Hausmann, Ye, Schofield ve Woods da (2009) ait olma hissinin okulda kalma ve okulda kalma niyeti üzerinde dolaylı ve bir etkisi olduğunu bulmuştur. Bean (1980, 1983) "Öğrenci Yıpranma Modeli" adıyla ortaya koyduğu ve iş doyumunu alanyazınına dayandırdığı araştırmasında öğrencinin üniversiteden ayrılma kararını doğrudan onun memnuniyet algısı ile ilişkilendirmiştir.

Araştırma bulguları; üniversite öğrenimlerinin ilk yılında ailesinin yanında kalmayıp öğrenci evinde veya yurttan kalan öğrencilerin, akran grubu ilişkilerinin diğerlerine göre daha olumsuz olduğunu ortaya koymuştur. Sevinç (2010) üniversitenin ilk yılında aile desteğini hisseden öğrencilerin uyum düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Öztemel (2010) ise, öğrencilerin yurttan, evde ya da ailesiyle birlikte kalmaları ile uyum düzeyleri arasında bir fark elde etmemiştir. Öğrencilerin hem ailelerinden ilk kez ayrılıyor olmaları, hem de aile desteğinin ulaşılabilirliğinin zorluğu öğrencilerin buldukları yeni ortamda kendilerini yalnız ve güvensiz hissetmelerine neden olabilmektedir. Dolayısıyla, bu durum öğrencilerin kişisel-duygusal uyumlarını olumsuz olarak etkileyebilmektedir (Sevinç, 2010). Üniversiteye farklı bir şehirde başlayan öğrenciler, kendilerini aniden değişik bir akademik ve sosyal çevre içinde bulmaktadır. Bu yeni yaşam boyutu; eğitim yaşantıları, insan ilişkileri ve sosyal yaşam açısından geçmiş yaşantılara göre farklılık göstermektedir. Öğrenciler yabancı oldukları bu sosyal ortamda bütün bireysel yaşam sorumluluklarını da tek başına üstlenmek zorunda kalmaktadır (Karahana, Sardoğan, Özkamalı & Dicle, 2005a).

Özetle bu araştırmanın sonuçları; üniversitenin ilk yılında, yükseköğretime amaçlılıkları düşük olarak gelen, üniversite öncesi iyi bir eğitim almadığını düşünen, üniversiteye girişi yaş olarak erteleyen, üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olmayan, ailesinin yanında kalmayan, ailede tek çocuk olan, Anadolu lisesi mezunu olan ve erkek öğrencilerin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin düşük olduğunu ortaya koymuştur. Üniversite yaşantısının ilk yılı yükseköğretim yaşamının en önemli yılı olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler yükseköğretim yaşamlarının ilk yıllarında, akademik ve sosyal uyum konusunda başarılı olmalarının yanı sıra öğrenim gördükleri kurumlara bağlılık hissetmeleri önem taşımaktadır. Öğrencilerin başarılı bir şekilde üniversiteyle bütünleşmesi ve öğrenimini tamamlayabilmesi, geçmiş yaşantılarından sıyrılması, içinde bulunduğu kurumun kültürünü içselleştirmesi ve kurumun amaçları ile kendi amaçlarını bütünleştirebilmesiyle olanaklı görülmektedir. Dolayısıyla, öğrenciler var olduğu kurumun kültürünü (akademik ve sosyal sistemlerin kültürü) kendi kültürü haline getirebildiği ve kurum içerisinde yeni öğrenmelerle değişebildiği ölçüde üniversiteyle bütünleşmekte ve üniversiteye aidiyet hissetmektedirler (Tuna, 2003). Alanyazında yer alan birçok çalışma sonucu (Elkins, Braxton & James, 2000; Reason, Terenzini & Domingo, 2006; Ramsay, Jones & Barker, 2007; Bülbül, 2012) üniversite yaşamının ilk yılında öğrencilerin aldığı akademik, sosyal ve psikolojik destek ve yardımın okulda kalma veya uzaklaşma konusunda en etkili faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Bu açıdan üniversite öğrencilerinin ihtiyaçları, problemleri, kimlik gelişimleri, üniversite ortamına uyum süreçleri, mesleki tutum girişimleri, psikolojik hizmetlerden faydalanma imkânları ve tutumları, üniversite psikolojik hizmetler servisinin daha kapsamlı olarak incelenmesi ve sonuçlarının üniversiteye yönelik öğrenci kişilik hizmetleri açısından daha iyi yapılandırılması gerekmektedir (Özbay, 1997). Öğrencilerin ilk yıl yaşadıkları sorunlara çözüm üretmek, onlar için geçiş sürecini

kolaylaştırarak yükseköğretim yaşamına uyumlarına yardımcı olmak, hem birey için hem de örgüt için önemli kazanımlar doğuracaktır.

KAYNAKÇA

- Akbalık, F. G. (1997). Bilgilendirme ve grupla psikolojik danışmanın üniversite birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyumlarına etkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: Uzunlamasına bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 107-110.
- Albuquerque, T. (2008). From dropout to continuation in a higher education course. *Educational Sciences Journal*, 7, 17-26.
- Albayrak, A. S. (2005). Çoklu doğrusal bağlantı halinde en küçük kareler tekniğinin alternatifi yanlı tahmin teknikleri ve bir uygulama. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 105-126.
- Allen, J., Robbins, S., Casillas, A. & Oh, I. S. (2008). Third-year college retention and transfer: effects of academic performance, motivation, and social connectedness. *Research in Higher Education*, 49 (7), 647-664.
- Alpan, A. (1992). Cumhuriyet üniversitesi ve Erciyes üniversitesi fen edebiyat fakültesi öğrencilerinde çevreye ve üniversiteye uyum sorunları. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Araque, F., Roldán, C. & Salguero, A. (2009). Factors influencing university drop out rates. *Computers & Education*, 53, 563-574.
- Arulampalam, W., Naylor, R. & Smith J. P (2004). Factors affecting the probability of first-year medical student dropout in the UK: A logistic analysis for the graduate entry cohort of 1980-1992. *Medical Education*, 38, 492-503.
- Ayhan, F. (2005). Ege Üniversitesi öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Aypay, A. (2003). Üniversite öğrencilerinin akademik entegrasyonunu etkileyen etmenler. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 2 (4), 121-135.
- Aypay, A., Aypay, A. & Demirhan, G. (2009). Öğrencilerin üniversiteye sosyal uyumu bir üniversite örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 46-64.
- Aypay, A., Sever, M. & Demirhan, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal ve akademik entegrasyonu: Boylamsal bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 407-422.
- Barefoot, B. (2000). The first-year experience – are we making it any better? *About Campus*, 4, 12-18.
- Bayrak, A. Ö. & Bülbül, T. (2013). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (2), 6-20.
- Bean, J. P. (1980). Dropouts and turnover: The synthesis and test of a causal model of student attrition. *Research in Higher Education*, 12 (2), 155-187.
- Bean, J. P. (1983). The application of a model of turnover in work organizations to the student attrition process. *The Review of Higher Education*, 6 (2), 129-148.
- Bean, J. P. & Metzner, B. S. (1985). A conceptual model of nontraditional undergraduate student attrition. *Review of Educational Research*, 55 (4), 485-540.

- Bennett, R. (2003). Determinants of undergraduate student drop out rates in a university business studies department. *Journal of Further and Higher Education*, 27 (2), 123-141.
- Berger, J. B. (2001). Understanding the organizational nature of student persistence: Recommendations for practice. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 3, 3-22.
- Braxton, J., Bray, N. & Berger, J. (2000). Faculty teaching skills and their influence on the college student departure process. *Journal of College Student Development*, 41, 215-227.
- Braxton, J., Hirschy, A. & McClendon, S. (2005). Understanding and reducing college student departure. *ASHE-ERIC Higher Education Report*, 30 (3). San Francisco: Jossey-Bass.
- Briggs, A. R. J., Clark, J. & Hall, I. (2012). Building bridges: understanding student transition to university. *Quality in Higher Education*, 18 (1), 1-19.
- Bruinsma, M. (2003). Effectiveness of higher education. Factors that determine outcomes of university education. http://dissertations.ub.rug.nl/FILES/faculties/gmw/2003/m.bruinsma/11_thesis.pdf. Erişim Tarihi: 17.03.2011.
- Bülbül, T. (2012). Yükseköğretimde okul terki: Nedenler ve çözümler. *Eğitim ve Bilim*, 37 (166), 219-235.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Chen, R. (2008). Financial aid and student dropout in higher education: A Heterogeneous research approach. *Higher education: Handbook of theory and research*. (Edt: J. C. Smart). New York: Springer Science + Business Media B.V. pp. 209-239.
- Cook, S. L. (1995). Acceptance and expectation of sexual aggression in college students. *Psychology of Women Quarterly*, 19 (1), 81-194.
- DesJardins, S. J., Ahlburg, D. & McCall, B. P. (2006). An integrated model of application, admission, enrollment, and financial aid. *The Journal of Higher Education*, 77 (3), 381-429.
- D'Hombres, B. (2007). The impact of university reforms on dropout rates and students' status: Evidence from Italy. *JRC Scientific and Technical Reports*, European Commission.
- Di Pietro, G. & Cutillo, A. (2007). Degree flexibility and university drop-out: The Italian experience. *Economics of Education Review*, 27 (2008), 546-555.
- Dynarski, S. (2002). The behavioral and distributional implications of aid for college. *American Economic Review*, 92 (2), 279-285.
- Elkins, S. A., Braxton, J. M. & James, G. W. (2000). Tinto's separation stage and its influence on first-semester college student persistence. *Research in Higher Education*, 41 (2), 251-268.
- Erdogan, S., Şanlı, H. S. & Bekir, H. S. (2005). Gazi üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 479-496.
- Feenstra, J. S., Banyard, V. L., Rines, E. N. & Hopkins, K. R. (2001). First-year students' adaptation to college: The role of family variables and individual coping. *Journal of College Student Development*, 42 (2), 106-130.
- Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. (2nd ed.). London: Sage
- Gerdes, H. & Mallfinckrodt, B. (1994). Emotional, social and academic adjustment of college students: A longitudinal study of retention. *Journal of Counseling and Development*, 72, 281-287.

- Gifford, D. D., Briceño-Perriott, J. & Mianzo, F. (2006). Locus of control: Academic achievement and retention in a sample of university first-year students. *Journal of College Admission*, 191, 18-25.
- Gündoğar, D., Gül Sallan, S., Uskun, E., Demirci, S. & Keçeci, D. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 10, 14-27.
- Hausmann, L. R. M., Ye, F., Schofield, J. W. & Woods, R. L. (2009). Sense of belonging and persistence in white and African American first-year college students. *Research in Higher Education*, 50 (7), 649-669.
- Heller, D. E. (1997). Student price response in higher education: An update to Leslie and Brinkman. *Journal of Higher Education*, 68 (6), 624-659.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E. & Dicle, A. N. (2005a). Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (30), 63-72.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E., Özkamalı, E. & Dicle, A. N. (2005b). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin denetim odağı ve atılganlık düzeyleri açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 6-15.
- Kızıltan, G. (1994) Üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeylerini etkileyen etmenler. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Lassibille, G. & Gómez, N. L. (2008). Why do higher education students drop out? (Evidence from Spain). *Education Economics*, 16 (1), 89-105.
- Larose, S. & Boivin, M. (1998). Attachment of parents, social support expectations, and socio emotional adjustment during the high school-college transition. *Journal of Research on Adolescence*, 8 (1), 1-27.
- Long, B. T. (2004). How have college decisions changed over time? An application of the conditional logistic choice model. *Journal of Econometrics*, 121, 271-296.
- Jackson, L., Pancer, S., Pratt, M. & Hunsberger, B. (2000). Great expectations: The relation between expectancies and adjustment during the transition to university. *Journal of Applied Social Psychology*, 30 (10), 2100-2125.
- Mannan, M. A. (2007). Student attrition and academic and social integration: Application of Tinto's model at the University of Papua New Guinea. *Higher Education*, 53, 147-165.
- McCubbin, I. (2003). An examination of criticisms made of Tinto's 1975 student integration model of attrition. <http://www.psy.gla.ac.uk/~steve/localed/icubb.pdf>. Erişim Tarihi: 15.01.2011.
- McKenzie, K. & Schweitzer, R. (2001). Who succeeds at University? Factors predicting academic performance in first year Australian university students. *Higher Education Research and Development*, 20, 21-32.
- Mercan, S. Ç. & Yıldız, A. S. (2011) Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı*, 16 (2), 135-154.
- Mertler, C. A. & Vannatta, R. A. (2005). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation* (3rd ed.). Los Angeles: Pyrczak.
- Munro, H. B. (1981). Dropouts from higher education: Path analysis of a national sample. *American Educational Research Journal*, 18 (2), 133-141.

- Napoli, A. & Wortman, P. M. (1998). Psychosocial factors related to retention and early departure of two-year community college students. *Research in Higher Education*, 39 (4), 419-455.
- Jennifer & Riia K. (2003). Level of self-esteem and contingencies of self-worth: unique effects on academic, social, and financial problems in college students. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29 (6) 701-712.
- Özbay, G. (1997). Üniversite öğrencilerinin problem alanlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlarla istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özgüven, İ. E. (1992). *Hacettepe kişilik envanteri el kitabı*. Ankara: Odak Ofset.
- Özkan, S. & Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5 (13), 153-171.
- Öztemel, K. (2010). Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi. *Politeknik Dergisi*, 13 (4), 319-325.
- Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. (1976). Informal interaction with faculty and freshman ratings of academic and non-academic experience of college. *Journal of Educational Research*, 70, 35-41.
- Pascarella, E. & Chapman, D. (1983). A multi-institutional, path analytic validation of Tinto's model of college withdrawal. *American Educational Research Journal*, 20, 87-102.
- Pascarella, E. T., Smart, J. & Ethington, C. (1986). Long-term persistence of two-year college students. *Research in Higher Education*, 24, 47-71.
- Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. (1980). Predicting freshman persistence and voluntary dropout decisions from a theoretical model. *Journal of Higher Education*, 51 (1), 60-75.
- Pascarella, E. T. & Terenzini, P. T. (2005). *How college affects students: Findings and insights from twenty years of research*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Paul, E. L. & Brier, S. (2001). Friendsickness in the transition to college: College predictors and college adjustment correlates. *Journal of Counseling & Development*, 79, 77-89.
- Ramsay, S., Jones, E. & Barker, M. (2007). Relationship between adjustment and support types: young and mature-aged local and international first year university students. *Higher Education: The International Journal of Higher Education and Educational Planning*, 54 (2), 247-265.
- Reason, R. D., Terenzini, P. T. & Domingo, R. J. (2006). First things first: Developing academic competence in the first year of college. *Research in Higher Education*, 47 (2), 149-175.
- Rendon, L. (1994). Validating culturally diverse students: Toward a new model of learning and student development. *Innovative Higher Education*, 19 (1), 33-51.
- Sevinç, S. (2010). Mersin Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin kişisel ve kurumsal uyumlarını olumsuz etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Smith, J. P. & Naylor, R. A. (2001). Dropping out of university: A statistical analysis of the probability of withdrawal for UK university students. *Journal of Royal Statistical Society Series A*, 164 (2), 299-332
- Spady, G. W. (1970). Dropouts from higher education: An interdisciplinary review and synthesis. *Interchange*, 1 (1), 64-85.
- Spady, W. (1971). Dropouts from higher education: toward an empirical model. *Interchange*, 2, 38-62.

- St. John, E. P., Cabrera, A. F., Nora, A., & Asker, E. H. (2000). Economic influences on persistence reconsidered: How can finance research inform the reconceptualization of persistence models? *Reworking the student departure puzzle*. (Edt: J. M. Braxton). Nashville, TN: Vanderbilt University Press. pp. 29-47.
- Sun Selşik, Z. E. (2009). College adjustment: A study on English prep school students studying in Northern Cyprus. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, G. & Tunçel, M. (2008). Sınıf öğretmenliği ve beden eğitimi öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin psikososyal uyum düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 45-50.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R. & Şahin Fırat, N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17 (3), 429-452.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Terenzini, P. T. & Pascarella, E. T. (1977). Voluntary freshman attrition and patterns of social and academic integration in a university: A test of a conceptual model. *Research in Higher Education*, 6, 25-43.
- Terenzini, P. T., Lorang, W. G. & Pascarella, E. T. (1981). Predicting freshman persistence and voluntary dropout decisions: A replication. *Research in Higher Education*, 15 (2), 109-127.
- Thurber, C. & Walton, E. (2012). Homesickness and Adjustment in University Students. *Journal of American College Health*, 60 (5), 1-5.
- Thomas, L. (2002). Student retention in higher education: the role of institutional habitus. *Journal of Education Policy*, 17 (4), 423-442.
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A Theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45, 89-125.
- Tinto, V. (1988). Stages of student departure: Reflections on the longitudinal character of student leaving. *Journal of Higher Education*, 59, 438-455.
- Tinto, V. (1993). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition* (2nd ed.). Chicago: The University of Chicago Press.
- Tinto, V., Russo, P. & Kadel, S. (1994). Constructing educational communities: Increasing retention in challenging circumstances. *Community College Journal*, 64, 26-30.
- Tinto, V. (1997). Colleges as communities: Exploring the educational character of student persistence. *Journal of Higher Education*, 68 (6), 599-623.
- Tinto, V. (2007). Research and practice of students retention: What next? *Journal of College Student Retention*, 8 (1), 1-19.
- Tuna, M. E. (2003). Cross-cultural differences in coping strategies as a predictor of university adjustment of Turkish and U.S students. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Van Stolk, C., Tiessen, J., Clift, J. & Levitt, R. (2007). Student retention in higher education courses: international comparison. http://www.rand.org/pubs/technical_reports/2007/RAND_TR482.pdf. Erişim Tarihi: 12.02.2011.
- Wang, A., Chen L., Zhao, B. & Xu, Y. (2006). First-year students' psychological and behavior adaptation to college: The role of coping strategies and social support. *US-China Education Review*, 3, 27-36.

- Woosley, S. A. & Miller, A. (2009). Integration and institutional commitment as predictors of college student transition: Are third week indicators significant? *College Student Journal*, 43 (4), 1260-1271.
- Yorke, M. & Thomas, L. (2003). Improving the retention of students from lower socio-economic groups. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 25 (1), 63-22.

A Research Study on Freshman Students' Higher Education Integration Levels

Tuncer BÜLBÜL³ & Meltem ACAR-GÜVENDİR⁴

Introduction

During their higher education years, students may encounter various stressful and challenging situations that may help them to develop problem-solving skills and behaviors. Thus, life in higher education constitutes a transition period during which students take on different forms of challenges and difficulties. In the course of this transition period students may come up with new beliefs and ideas that can totally differ from their former perspectives (Tinto, 1975, 1988; Gerdes & Mallinckrodt, 1994; Tuna, 2003; Briggs, Clark & Hall, 2012).

While this higher education adaptation is important in terms of academic achievement, skill improvement, and developing new habits, it is also related to students' individual happiness and psychological well-being (Karahan, Sardoğan, Özkamalı & Dicle, 2005a). On the other hand, higher education integration is a determining factor in student drop-out or educational persistence rates (Spady, 1970; Tinto, 1975, 1993, 1997; Bean, 1980, 1983; Terenzini, Lorang & Pascarella, 1981; Woosley & Miller, 2009). Research shows that the first year of higher education in particular is the most challenging period for student integration (Terenzini & Pascarella, 1977; Alpan, 1992; Wang, Chen, Zhao & Xu, 2006; Sevinç, 2010; Mercan & Yıldız, 2011).

In this study, students' higher education integration was examined based on Tinto's (1975) model and Pascarella and Terenzini's (1980) scale development procedures. In this context, students' academic integration, social integration, peer group relations, daily interactions with instructors, and organizational attachment were examined. Thus, this study aims to examine freshmen students' higher education integration by considering different variables.

Method

A correlational survey model, which is a part of the correlational research model, was used in this study. The participants of the study include 849 freshman students who were enrolled in the faculty of education/Trakya University during the 2012–2013 academic year. Data were collected by Institutional Integration Scales, which were developed by Pascarella and Terenzini (1980). The Turkish adaptation of the scale was done by Tuna (2003). Student integration to higher education was measured by considering the Academic and Intellectual Development subscale, Peer-Group Interactions subscale, Interactions with Faculty subscale, Faculty Concern for Student Development and Teaching subscale, and Institutional and Goal Commitments subscale that were mentioned in Tinto's (1975) model.

Stepwise Multiple Regression analysis was conducted in order to identify the factors that are related to student integration to higher education. Multiple regression analysis was done separately for each of the five levels.

Findings

---

3 Assoc. Prof. Dr. - Trakya University Education Faculty, Department of Educational Sciences - tuncerbulbul@trakya.edu.tr

4 Assist. Prof. Dr.- Trakya University Education Faculty, Department of Educational Sciences - meltemacar@gmail.com

According to Stepwise Multiple Regression analysis results, eight variables have a significant relationship with Academic and Intellectual Development sub-level scores. Stepwise Multiple Regression analysis results also show that five variables are significantly related to the scale's Faculty Concern for Student Development and Teaching sub-level scores. The study results show that nine predictor variables are significantly related to the scale's Peer-Group Interactions sub-level scores. Seven predictor variables are significantly related to the scale's Interactions with Faculty sub-level scores. The study results also display that six predictor variables are significantly related to the scale's Institutional and Goal Commitments sub-level scores. T-test analysis that was conducted for regression coefficient's significance was found to be 0.05.

Conclusions, Discussions and Implications

The study results reveal that during the first year of education, students are more likely to have integration problems if they have low levels of commitment to higher education, they consider they have poor education at university, they postpone university entrance, are not satisfied with their continuing education, they do not stay with their family, they are the only child in their family, they graduated from Anatolian High Schools, or if they are male.

The first year in higher education is considered to be the most important year. Besides academic and social integration, it is also important for students to develop organizational commitment. Thus, if students sympathize with their organization's culture and make it a part of their own culture, they will feel organizational commitment to a greater extent (Tuna, 2003). Literature on student integration shows that the social, academic, and psychological support that students receive during their first year of higher education promote the desire to continue higher education and increase student persistence (Elkins, Braxton & James, 2000; Reason, Terenzini & Domingo, 2006; Ramsay, Jones & Barker, 2007; Bülbül, 2012). Therefore, university students' needs, problems, identity development, university integration processes, occupational attitudes, and psychological attitudes should be considered as crucial and students should be supported in these areas by counseling services.

Key Words: Higher education, Freshman students', Academic integration, Social integration

Atıf için / Please cite as:

Bülbül, T. & Acar-Güvendir, M. (2014). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin incelenmesi [A research study on freshman students' higher education integration levels]. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, 4 (1), 397-418. <http://ebad-jesr.com/>